

RICHARD WAGNER VO SVETLE ANTROPOZOFIE

RUDOLF STEINER

GA 92

Prednáška IV

19. mája 1905, Berlín

Ten istý prvok, ktorý zrodil egoizmus, lásku, ktorá je sebecká, teraz rodí nový cit, vysoko nad všetkým, čo je zapletené do fyzickej sféry. Múdrose sa sťahuje, aby z tej časti živlov, ktorá je ešte cudná a panenská, zrodila lásku. Touto láskou je Kristus, kresťanský princíp. Nezištná láska protikladná k sebeckej láske, toto je veľký proces evolúcie, ktorý sa musí uskutočniť prostredníctvom tajomného involučného procesu smrti, zničenia fyzickej hmoty. Kontrasty života a smrti kreslí Wagner v ostrých obrysoch.

Drevo kríža symbolizuje život, ktorý vyschol, a na tomto kríži visí nový večný život, ktorý dá vzniknúť novej epoche.

Zo Súmraku bohov vychádza nový duchovný život. Túžba Richarda Wagnera ukázať Kristov princíp v celej jeho hĺbke po jeho opise štyroch fáz severského života sa objavuje v jeho Parsifalovi. Toto je piata fáza. Pretože Wagner tak hlboko pociťoval tragickú nôtu obsiahnutú v koncepcii evolúcie severného sveta, cítil tiež, že je na ňom povinnosť propagovať oslavu kresťanstva.

Parsifal.

Čím hlbšie prenikneme do diela Richarda Wagnera, tým viac v ňom nájdeme kozmicko-mystických problémov a hádaniek života.

Je veľmi príznačné, že po tom, čo Richard Wagner opísal celý prvotný vek germánskych národov v štyroch fázach Prsteňa Nibelungov, vytvoril výsostne kresťanskú drámu, dielo, ktorým uzavrel svoj život: Parsifal. Ak chceme pochopiť, čo žije v Parsifalovi, musíme preniknúť do osobnosti Richarda Wagnera. Pre Richarda Wagnera postava Ježiša Nazaretského začínala naberať definitívnu podobu už od jeho štyridsiatky. Najprv zamýšľal vytvoriť úplne iné umelecké dielo tým, že ukázal nekonečnú lásku k celému ľudstvu, ktorá žila v Ježišovi Nazaretskom. Základnú myšlienku tejto drámy splodil, keď mal päťdesiat, a mala sa volať „Vítaz“. Toto dielo nám ukazuje hlboký svetonázor, ktorý bol zdrojom básnikových intuícií. Obsah drámy je stručne nasledovný

Arnanda, mladík zo vznešenej kasty Brahmanov, je vášnivo milovaný Prakriti, pannou Chandala, teda z nižšej, opovrhovanej kasty. Zrieka sa tejto lásky a stáva sa učeníkom Budhu. Podľa Wagnerovej predstavy bola panna Chandala reinkarnáciou ženy patriacej do najvyššej kasty brahmanov, ktorá povýšene zavrholá lásku mladíka Chandala a ktorej karmickým trestom je znovuzrodenie v kaste Chandala. Keď vo svojom vývoji dosiahne bod, ktorý jej umožňuje zriecť sa lásky, stáva sa tiež učeníčkou Budhu.

Vidíte teda, že Wagner pochopil problém karmy v celej jeho hĺbke, z pravého ducha budhizmu; keď mal asi päťdesiat rokov, rozvinul sa do takej miery, že bol schopný vytvoriť drámu s takou hlbokou morálnou silou a vážnosťou ako „Vítaz“. Všetky tieto myšlienky sa potom v jeho Parsifalovi spájajú, no zároveň je v centre drámy problém Krista. Z Parsifala prúdi celá hĺbka tohto stredovekého problému.

Wolfram von Eschenbach bol prvý, kto dal záhade Parsifala poetický tvar. V ňom nájdeme rovnakú tému, vytvorenú z najhlbšej podstaty stredoveku. V najvyšších mysliach stredoveku, ktorí boli presiaknutí duchovným životom, žilo niečo, čo

zasvätení pomenovali povznesením lásky. Predtým a potom tu boli minnesingeri, miništranti lásky. Ale bol veľký rozdiel medzi tým, čo sa predtým v germánskych krajinách chápalo ako láska, a tým, čo vzniklo neskôr v kresťanstve ako očistená láska.

Toto je znázornené a odovzdané nám v „Armer Heinrich“ („Chudák Henry“). „Chudák Henry“ od Hartmanna von der Aue je naplnený duchovným životom, ktorý priniesli križiaci z Orientu. Položme pred seba v krátkosti obsah „Chudák Henry“: Švábskeho rytiera, ktorý mal v živote vždy šťastie, náhle postihne nevyliciteľná choroba, ktorú možno vyliečiť iba obetou a smrťou čistej panny. Nájde sa panna, ktorá je ochotná sa obetovať. Idú do Salerna k slávnemu lekárovi. V poslednej chvíli však Henry obetu oľutuje a nechce ju prijať. Panna zostáva nažive. Henrymu sa predsa len vráti zdravie a vezmú sa.

Máme tu teda čistú pannu a jej obetu v mene muža, ktorý žil len v rozkoši a ktorý je zachránený jej obetou. V tom sa skrýva záhada. Z hľadiska stredoveku sa na minnesinging hľadalo ako na niečo, čo bolo odovzdané zo štyroch fáz starovekého germánskeho života, ako je obsiahnuté v ságach, ktoré nám Wagner predložil vo svojej tetralógii. Láska založená na živote zmyslov bola v tom čase považovaná za niečo, čo bolo prekonané; láska mala opäť duchovne povstať, spojená s pocitom odriekania.

Aby sme si uvedomili, čo sa stalo, musíme zhromaždiť všetky faktory, ktoré nám rekonštruujú výraz, fyziognómiu toho minulého obdobia. A potom budeme schopní pochopiť, čo viedlo Wagnera k tomu, aby uviedol túto legendu.

Najstaršie germánske rasy mali legendu, ktorú môžeme sledovať počas histórie, jednu z koreňových legiend, ktoré možno nájsť v trochu inej forme aj v Taliansku a v iných krajinách. Predložíme vám obrys tejto legendy: Človek sa naučil spoznávať slasti a radosti tohto sveta a preniká do akejsi podzemnej jaskyne. Tam sa zoznami so ženou nesmierneho šarmu a príťažlivosti. Zažíva

rajské radosti, napriek tomu sa túži vrátiť na zem. Nakoniec vyjde z hory a vráti sa k životu. – Toto je legenda, ktorú nájdeme všade v Európe a veľmi zreteľne sa nám javí v Tannhäuserovi. Ak si preštudujeme túto legendu, zistíme, že je to v prvom rade zosobnenie lásky v germánskych krajinách pred veľkým zlomom čias.

V tejto podobe nemá legenda žiadny skutočný problém, žiadnu možnosť vzhliadnuť k niečomu vyššiemu. Vznikla skôr, ako láska prešla už spomínanou premenou. Neskôr, v raných dobách kresťanstva, keď láska začala nadobúdať duchovnú podobu, sa ľudia snažili vrhnúť do očí bijúce svetlo na tieto skoršie obdobia a na tento raj v jaskyni Venuše, ako kontrast k inému raju, ktorý mali. nájdené.

V tomto bode musíme zvážiť našu piatu koreňovú rasu. Keď záplavy pochovali Atlantídu, postupne sa objavili podrasy piatej koreňovej rasy: indická, mediansko-perzská, asýrsko-babylonsko-semitská, grécko-latinská rasa. Keď sa rímska kultúra začala vytrácať, vznikla naša piata podrasa, germánske rasy, v ktorých teraz žijeme a ktoré majú pre kresťanskú Európu osobitný význam. Nie že by si Wagner bol vedomý všetkých týchto vecí, ale mal neomylný cit pre svetovú situáciu a cítil, aké úlohy prináležia rasám; cítil to rovnako zreteľne, ako keby poznal duchovnú vedu. Viete, že každá z týchto rás bola inšpirovaná veľkými zasvätencami. Piata koreňová rasa vzišla zo starých semitských rás. Stopa tohto pôvodu stále žije vo všetkých podrasách, ktoré doteraz tvorili piatu koreňovú rasu. Viete, že po zničení Atlantídy veľkou potopou boli národy, ktoré emigrovali a boli tak uchránené pred zničením, vedené Manuom, božským sprievodcom, do Ázie, do púšte Gobi. Kultúrne vplyvy sa odtiaľ dostali do Indie, Perzie, Asýrie, Egypta, Grécka, Ríma a dokonca aj do našich krajín. História už nemôže vystopovať prvé semitské prúdy vplyvu na ľudskú civilizáciu, keď uvažuje o starovekej árijskej civilizácii. Tento vplyv sa zreteľnejšie objavuje až u tretej podrasy,

u egyptsko-semitsko-babylonských národov. Izraelský ľud od neho dokonca odvodzuje svoje meno. Samotné kresťanstvo môže byť ako štvrtý vplyv privedené späť k semitskému impulzu. Ak budeme pokračovať v štúdiu vývoja týchto vplyvov, nájdeme semitský impulz v maurskej kultúre, ktorá prenikla do Španielska a rozšírila sa po celej Európe a ovplyvnila aj kresťanských mníchov.

Prvotný semitský impulz teda siaha až do piatej podrasy.

Vidíme, ako impulzy jedného veľkého prúdu päťkrát prenikajú do najstarších civilizácií. Máme jeden veľký duchovný prúd prichádzajúci z Juhu, na ktorý naráža ďalší prúd prameniáci na Severe, ktorý preniká do štyroch fáz ranej severskej civilizácie a vyvíja sa, až kým sa nestretne s prvým prúdom, teda tečie spolu s ním. V severnej Európe žil detský, nepozemský národ a títo raní obyvatelia prešli vplyvom kultúrneho prúdu prichádzajúceho z juhu na prelome 12. a 13. storočia. Táto nová kultúra prenikla do týchto oblastí ako duchovný prúd vzduchu. Wolfram von Eschenbach bol úplne pod vplyvom tohto duchovného prúdu. Severnú civilizáciu symbolizuje legenda o Tannhäuserovi, ktorá obsahuje aj impulz z juhu. Všade sa stretávame s niečím, čo možno označiť za semitský impulz.

Jedna vec však bola veľmi silno pociťovaná: totiž, že germánske rasy boli posledným článkom v tomto reťazci vývoja a že vznikne niečo úplne nové, čo pripraví niečo úplne iné v rámci šiestej podrasy: vyššie poslanie kresťanstva. Germánske národy túžili po tejto novej forme kresťanstva: kresťanstvo malo byť povolané do života, čo nemalo nič spoločné s tým, čo bolo prevzaté z juhu. Medzi Rímom a Jeruzalemom vznikol kontrast; „Rím na jednej strane a Jeruzalem na druhej strane“ bol bojový pokrik, pod ktorým bojovali križiaci. Myšlienka, že centrom musí byť Jeruzalem, sa nikdy nestratila.

Myslelo sa skôr na duchovný Jeruzalem ako na fyzický: Jeruzalem ako duchovné centrum a zároveň ako základňa budúcnosti.

Bolo cítiť, že piata podpreteka musí slúžiť ešte inému účelu, že musí splniť špeciálnu úlohu. Staré impulzy prestali, malo prísť niečo úplne nové, začala sa nová špirálová krivka civilizácie sveta. To, čo prišlo z juhu, bol len pokus; jadro sa teraz malo vylúpnuť zo šupiek. Na prelome stredoveku bolo cítiť, že niečo staré, čo bolo zažité ako dobrodrenie, začína a končí, a že túžba po niečom novom obsahuje nový impulz, ktorý sa postupne prebúdzá do života. To boli pocity, ktoré žili najmä v silnej osobnosti Wolframa von Eschenbacha.

Zvážte teraz nové obdobie. Predstavte si, že tento pocit znovu vyvstáva v období dekadencie a potom v ňom nájdete niečo z toho, čo žilo vo Wagnerovi. Medzitým sa udialo veľa vecí, ktoré boli predtým vnímané ako úpadok rasy. Richard Wagner to pociťoval obzvlášť silno od začiatku jeho vedomého života. Chaos, ktorý nás dnes v takej veľkej miere obklopuje, chaos, v ktorom masy chradnú v chorobách, obsahuje symptómy úpadku aj nového života.

Biedu veľkých nás európskych ľudí, ktorých duchovný život zostáva skrytý v temnote, ktorí sú odrezaní od vzdelania a kultúry, nikdy nezažil hlbšie ako Richard Wagner, a preto sa stal v roku 1848 revolucionárom. , lebo jeho srdce ťažko ťažila nasledujúca myšlienka: Je v našich silách pomôcť pri zrýchlení pohybu kola smerom nadol alebo pri jeho opätovnom vedení.

Toto je myšlienka Bayreuthu. Udalosti roku 1848 boli len bezvýznamným príznakom nastupujúceho duchovného hnutia. Ak to pochopíme, budeme schopní pochopiť, ako Richard Wagner prišiel k svojmu rasovému problému, ktorý riešil vo svojich prózach. Vyjadruje sa viac-menej takto: V Ázii, v rase Hindoo, môžeme nájsť niečo z prvotnej sily árijskej rasy. Niektoré zo silných duchovných síl árijskej rasy existujú pre pár vyvolených, pre kastu Brahmanov. Nižšie kasty sú vylúčené, ale vysoké duchovné stanovisko dosahujú brahmani. Potom môžeme nájsť na Severe skôr detskú rasu (tak pokračuje Wagner), ktorá prešla

štyrmi štádiami vývoja v rámci samotnej rasy. Títo ľudia majú radi lov; zabíjanie je pre nich radosťou, ale toto potešenie z odnímania života je symptómom dekadencie. Je hlbokým, okultným faktom, že život je zvláštne spojený s poznaním, s vývojom človeka smerom k vyššiemu duchovnému poznaniu. Všetko, čo človek koná, na spôsob krutosti alebo ničenia života, mu berie čisté duchovné sily. Z tohto dôvodu tí, ktorí zvyšujú sily egoizmu, ktorí kráčajú po čiernej ceste, musia zničiť život. (V „Flita“ od Mabel Collinovej, príbehu ženy zaoberajúcej sa čiernou mágiou, Flita ničí nenarodené existencie, pretože potrebuje život, aby si udržala svoju moc.) kto kráča po čiernej ceste, musí zničiť život. (V „Flita“ od Mabel Collinovej, príbehu ženy zaoberajúcej sa čiernou mágiou, Flita ničí nenarodené existencie, pretože potrebuje život, aby si udržala svoju moc.) kto kráča po čiernej ceste, musí zničiť život. (V „Flita“ od Mabel Collinovej, príbehu ženy zaoberajúcej sa čiernou mágiou, Flita ničí nenarodené existencie, pretože potrebuje život, aby si udržala svoju moc.)

Medzi odoberaním života a životom človeka je hlboká súvislosť. Vo večnom priebehu evolúcie je to lekcia, ktorú sa treba naučiť a zažiť. Iná vec však je, ak ľudia počas určitého obdobia evolúcie berú život naivným spôsobom. Kedysi akt zabitia dal človeku pocítiť svoju vlastnú silu. To možno povedať o starých germánskych rasách, loveckých národoch. Odkedy sa objavilo kresťanstvo, je smrteľným hriechom zabíjať a zabíjanie je teraz príznakom dekadencie v rase.

To bol základ názoru, ktorý priviedol Wagnera k tomu, aby sa stal prísny vegetariánom. Podľa jeho názoru jediný spôsob, ako môže rasa narásť na sile, je výživa, ktorá neznamena zabíjanie. Pocit, že musí prísť nový impulz, vyvolal vo Wagnerovi aj jeho predstavy o vplyve Židov na súčasnú civilizáciu.

Nebol antisemitským súčasným, odporným spôsobom, ale cítil, že judaizmus ako taký skončil svoju úlohu a že semitské impulzy musia zaniknúť. To vyvolalo jeho volanie po emancipácii od

týchto impulzov. Silné duchovné vedenie v ňom vyvolalo pocit, že predchádzajúce vplyvy musí nahradiť niečo nové. To súvisí s jeho predstavami o germánskych rasách. Jasne rozlišoval medzi vývojom duše a rasy. Toto rozlíšenie treba urobiť slovami: Všetci sme boli inkarnovaní v atlantskej rase. Zatiaľ čo duše vyrástli vyššie, rasy zdegenerovali. Každý krok, ktorý vystúpime, je spojený s klesaním. Pre každého človeka, ktorý sa stáva ušľachtilejším, existuje jeden, ktorý klesá nižšie. Je rozdiel medzi dušou prebývajúcou v tele rasy a telom samotnej rasy. Čím viac sa človek podobá na rasu, ku ktorej patrí, čím viac miluje to, čo je pominateľné a je spojené s vlastnosťami jeho rasy, tým viac bude s rasou degenerovať. Čím viac sa emancipuje, povznáša sa od zvláštností svojej rasy, tým viac bude mať jeho duša možnosť inkarnovať sa vyššie. Richard Wagner vie, že v boji proti semitskému živlu by sme nemali bojovať proti dušiam, ktoré sú inkarnované v rámci rasy, ale iba proti rase ako takej, ktorá dohrala svoju úlohu. Wagner tak robí rozdiel medzi zostupnou evolúciou rasy a vzostupnou evolúciou duší. Nevyhnutnosť tohto vzostupného vývoja cítil rovnako horlivo ako stredoveká duša, rovnako horlivo ako Wolfram von Eschenbach alebo Hartmann von der Aue.

Musíme sa ešte raz zamyslieť nad tým, čo je obsiahnuté v tom, že v „Armer Heinrich“ (Chudák Henry) je Henry uzdravený čistou pannou. Henry žil, na začiatok, život plný zmyslov, jeho Ego sa rodí z jeho rasy. Toto „Ego“ začína všetkým hneď, ako začne počuť vyššie volanie, volanie určené pre ľudstvo vo všeobecnosti. Duša ochorie, pretože sa spája s niečím, čo je zakorenené iba v rase: s formou lásky, ktorá je zakorenená v rase. Teraz sa tento nižší druh lásky žijúci v rámci rasy musí rozvinúť do vyššej formy lásky. To, čo žije v rámci rasy, musí byť vykúpené niečím vyšším, vyššou, čistejšou dušou, ktorá je pripravená obetovať sa za usilovnú dušu človeka.

Viete, že duša sa skladá z mužskej a ženskej časti a že dojmy zmyslov, ktoré vstupujú do duše, zatláčajú tento element duše do pozadia.

"Večná ženskosť nás ťahá so sebou!" („Das Ewig-Weibliche zieht uns hinan!“ Goethe, Faust II). Spasenie znamená, že zmyslový život musí byť prekonaný. Toto vykúpenie nachádzame aj v „Tristanovi a Izolde“.

Historický výraz pre prekonanie zmyslového života je „Parsifal“. Je predstaviteľom nového kresťanstva. Stáva sa Kráľom Svätého grálu, pretože vykupuje to, čo bolo kedysi držané v otroctve zmyslov a prináša tak na svet nový princíp lásky. Čo je základom Parsifala? Aký je význam Svätého grálu? Najstaršia legenda, ktorá sa objavuje na prelome stredoveku, nám hovorí, že Svätý grál je kalich, ktorý používal Ježiš Kristus pri Večeri Pánovej, kalich, v ktorom obetoval chlieb, víno a v ktorom Jozef z Arimatie zachytil krv vytekajúcu z Kristovej rany. Oštep, ktorý spôsobil túto ranu, a kalich zrodili anjeli, ktorí ho držali vo vzduchu, kým ich nenašiel Titurel a nepostavil na Montsalvat (čo znamená: hora spásy) hrad, v ktorom mohol strážiť tieto poklady. Dvanásť rytierov sa zhromaždilo, aby slúžili Svätému grálu. Svätý grál mal moc odvrátiť nebezpečenstvo smrti od týchto rytierov a dodať im všetko, čo potrebovali pre svoj život. Kedykoľvek sa na to pozreli, získali novú duchovnú silu.

Na jednej strane máme chrám Svätého Grálu s rytiermi a na druhej Čarovný hrad Klingsor s jeho rytiermi, ktorí sú v skutočnosti nepriateľmi rytierstva Svätého Grálu. Sme konfrontovaní s dvoma formami kresťanstva. Jeden druh predstavujú rytieri Svätého grálu a druhý Klingsor. Klingsor je muž, ktorý sa zmrzačil, aby sa nestal korisťou zmyslov. No svoje túžby neprekonal, len mu vzal možnosť ich uspokojiť. Žije teda v zmyselnej sfére. Slúžia mu panny čarovného hradu a má k dispozícii všetko, čo patrí do sféry túžob. Kundry je skutočnou pokušiteľkou v tomto kráľovstve: priťahuje každého, kto sa priblíži

Klingsorovi, do sféry zmyselnej lásky. Klingsor nezničil túžbu, ale iba orgán túžby. Zosobňuje formu kresťanstva, ktorá prichádza z juhu a zaviedla asketický život; odstránilo to zmyselný život, ale nemohlo zničiť túžbu; mohlo by to chrániť pred lákavými schopnosťami Kundry. Vyšší element bol vnímaný v sile spirituality, ktorá sa povznáša nad zmyslový život do sféry očistenej lásky nie z donútenia, ale cez vyššie, duchovné poznanie.

Amfortas a rytieri Svätého grálu sa o to usilujú, ale nedarí sa im založiť toto kráľovstvo. Pokiaľ chýba skutočná duchovná sila, Amfortas podľahne pokušeniam Kundry. Vyššia spiritualita zosobnená v Amfortasovi sa stáva korisťou nižšej pamäti.

Sme teda konfrontovaní s dvoma fenoménmi. Na jednej strane kresťanstvo, ktoré sa stalo asketickým a nie je schopné dosiahnuť vyššie duchovné poznanie; a na druhej strane duchovné rytierstvo, ktoré sa stane obeťou Klingsorovho pokušenia, kým sa neobjaví vykupiteľ, ktorý Klingsora porazí. Amfortas je ranený a stráca posvätnú kopiju; musí strážiť svätý grál ako smútkom zaťažený kráľ. Toto vyššie kresťanstvo je teda choré a trpiace; musí v smútku strážiť tajomstvá kresťanstva, kým sa neobjaví nový spasiteľ. A tento spasiteľ sa objavuje v Parsifalovi.

Parsifal sa musí najprv poučiť, prejde testami; potom sa očistí a nakoniec dosiahne duchovnú silu, pocit veľkej jednoty celej existencie. Richard Wagner tak nevedome prichádza k veľkým okultným pravdám. V prvom rade k súcitu. Parsifal najprv prechádza škálou skúseností, ktoré ho naplňajú súcitom s našimi staršími bratmi, zvieratami. Vo svojej násilnej túžbe prijať rytiersky titul opustil svoju matku Herzeleide, ktorá zomrela na zlomené srdce. Bojoval a zabíjal. Umierajúci pohľad zvierata ho potom naučil, čo to znamená: „zabiť“.

Druhá fáza spočíva v povznesení sa nad túžbu bez zabíjania túžby zvonku.

Dostane sa teda do svätyne grálu, no svojej úlohe ešte nerozumie. Životom sa učí, cez Kundry upadne do pokušenia, ale v skúške obstojí. Práve keď sa chystá padnúť, povznáša sa nad túžbu; nová čistá láska v ňom žiari ako vychádzajúce slnko. Vzplanie niečo, čo sme objavili už v Súmraku bohov: „Incarnatus est de spiritum sanctum ex Maria Virgine“, zrodený z Ducha skrze Pannu (vyššia láska, ktorá nie je naplnená zmyslovými citmi). Človek musí v sebe prebudiť dušu, ktorá očisťuje všetko prenášané zmyslami. pretože panenská substancia, panenská hmota, zrodí Ego Krista. Nižší ženský element v ľudskej duši zomiera a bude nahradený vyšším ženským elementom, ktorý ho pozdvihne k Duchu.

Vyššia panenská sila čelí zvodnej Kundry. Kundry, ďalší ženský prvok týkajúci sa sexu, ktorý sťahuje muža, ktorý sa ho snaží stiahnuť, musí byť prekonaný.

Kundry už raz žila ako Herodias, ktorá požiadala o hlavu Jána Krstiteľa, Herodias, matku Ahasvera. Sila, ktorá nemôže nájsť pokoj a všade hľadá zmyselnú lásku, táto sila na seba berie podobu lásky, ktorá sa musí najskôr očistiť, podstúpiť premenu, ako Kundry. Emancipácia od lásky závislej na zmysloch – to je tajomstvo, ktoré Richard Wagner votal do svojho Parsifala. Táto myšlienka preniká do všetkých diel Richarda Wagnera. Aj v jeho „Lietajúcom Holanďanovi“ ho intuitívna sila jeho povahy privádza k rovnakému problému, lebo v tomto diele zisťujeme, že panna je ochotná obetovať sa pre Holanďana, čím ho vykúpi z jeho dlhého putovania. A rovnaký problém je obsiahnutý aj v „Tannhäuser“. Spevácka súťaž na Wartburgu je vystavaná ako súťaž medzi spevákom starej zmyselnej lásky Heinrichom von Ofterdingen a Wolframom von Eschenbachom, ktorý je predstaviteľom nového, duchovného kresťanstva. Prekoná Heinricha von Ofterdingena, ktorý povolal na pomoc Klingsora z Maďarska, ale Wolfram prekoná oboch. Teraz sme schopní

pochopiť *Tristan* hlbšie, lebo vieme, že to, čo v ňom žije, nie je zabíjanie lásky, ale premáhanie rasy, či očista lásky.

Richard Wagner postúpil od Schopenhauerovho „Popretia vôle“ k očisteniu vôle.

Wagner dokonca vyjadril túto očistu vo svojich „Meistersingeroch“, kde city Hansa Sachsa k Eve prechádzajú očistou, keď sa ju snaží získať pre seba. To sa neprejavuje ani tak v texte, ako skôr v hudbe.

To všetko sa v jeho Parsifalovi prelínalo. Richard Wagner sa obzrel na starodávny ideál brahmanov a so zármutkom vnímal príznaky úpadku súčasnej rasy. Chcel dať vzniknúť novému impulzu zrodenému z umenia. Vo svojich Festivaloch v Bayreuthe mal na mysli vykúpenie rasy tým, že jej dal nový duchovný obsah. To bol duch, ktorý podnietil Nietzscheho, pokiaľ bol spojený s Wagnerom, písať o „dyonizskom umení“. Cítil, že tieto sviatky obsahujú niečo z ducha starovekých mystérií. Záhady prispeli k rozvoju ľudskej rasy až po štvrtú podrasu. V Tajomnom chráme Dyonisos bolo možné zažiť tento povznášajúci impulz a na Severe zasvätení, druidi, hovorili o súmraku bohov, z ktorých by mala vzniknúť nová rasa .

Naša civilizácia, ktorej úlohou je zavádzať kresťanstvo, stojí práve uprostred týchto myšlienok. Grécky učeník mystérií so zármutkom hovoril o mužovi, „ktorý príde naplniť tajomstvá“.

Richard Wagner videl, že sa blíži čas, keď sa kresťanstvo, ktoré sa vyvinulo z piatej podrasy, bude musieť naplniť. Vieru priniesol aj tým, „ktorí nevideli“. Príde čas, keď Boh tajomstiev opäť vstane z ľudskej do božskej sféry. Súmrak bohov starovekej severskej ságy nám ukazuje tento výstup na ceste bohov do Walhally po dúhovom moste. Blíži sa čas a musí sa naplniť, keď kresťanstvo začne hovoriť svojím vlastným charakteristickým jazykom, keď „tí, ktorí uverili, budú môcť znova vidieť“. Bayreuth nám tak ukazuje dva prúdy civilizácie: obnovu tajomstiev Grécka a nové kresťanstvo, ktoré spája to, čo sa rozdelilo.

Richard Wagner a všetci, ktorí ho obklopovali, to cítili a Edouard Schuré mal rovnaký pocit z tohto umenia. Videl v ňom prológ, ktorý predstavuje spojenie toho, čo sa v minulosti prerušilo. Náboženstvo, umenie a veda sa spojili v starovekej prapôvodnej dráme: potom prišlo rozdelenie a z jedného zdroja obsiahnutého v gréckych mystériách začali vytekať tri samostatné prúdy.

Každý prúd vďačí za svoj rozvoj tomu, že išiel svojou vlastnou cestou. Postupom času vznikol „náboženský“ prvok pre dušu, „umelecký“ pre zmysly a „vedecký“ pre chápanie.

Bolo to nevyhnutné, pretože dokonalosť sa dá dosiahnuť iba vtedy, ak človek rozvinie každú zo svojich schopností oddelene, až kým nedosiahne najvyšší bod rozvoja.

Ak je náboženstvo vedené k najvyššej forme kresťanstva, je ochotné znovu sa spojiť s umením a vedou. Umenie – poézia, maľba, sochárstvo a hudba – dosiahne vrchol, ak bude preniknuté skutočným náboženstvom. A veda, ktorá v modernom období dosiahla svoj plný rozvoj, skutočne dala impulz na opätovné spojenie týchto troch prúdov.

Richard Wagner, jeden z prvých, ktorý pocítil impulz k opätovnému spojeniu umenia, vedy a náboženstva, to ponúkol ľudstvu ako nový dar.

Cítil, že kresťanstvo je opäť povolane všetko zjednotiť. A toto nové kresťanstvo nalial do svojho Parsifala.

Veľkopiatočková hudba, vyjadrujúca Wagnerove vlastné veľkopiatočkové pocity, nám znovu znie v uchu, ako keby to bol veľký prúd novej civilizácie. Skúsenosť Veľkého piatku mu odhalila, že individuálny vývoj duše a vývoj rasy musia ísť oddelene, že duše musia byť pozdvihnuté a spasené, že je našou úlohou prebudiť dušu k novému životu, napriek tragického osudu spájajúceho telo s rasou, so silami, ktoré sú odsúdené na zánik. Naplniť svet tónmi poukazujúcimi na novú budúcnosť, to je to, čo chcel Richard Wagner v Bayreuthe ukázať, toto je

novovychádzajúca hviezda, na ktorú nás upozornil. Aspoň malá časť ľudstva by mala počúvať tóny budúceho veku. Wagnerovo životné dielo sa končí apokalyptickými slovami, apokalypsou, ktorú chcel svojmu obdobiu zvestovať ako pravý prorok, ktorý vedel, že už čoskoro svitne nový vek:

*"Die Gesichte, die ich sehe,
Will ich Euch künden!"*

*„Vízie, ktoré vidím
dovoľte mi vyhlásiť vám!"*